

گفت‌وگوی «جوان» با مدیر کل تبلیغ حوزه‌های علمیه خواهران

الگوی سوم از زن داریم اما از معرفی ناتوانیم

بزرگ‌ترین مسئله‌ای که ما باید از غرب مطالبه کنیم، نادیده گرفتن کرامت یک زن و اساساً انسان ندانستن یک زن است، یعنی فروکاستن هویت انسانی یک فرد به مثابه یک کالا بودن و این بزرگ‌ترین اتفاق مهیبی است که در غرب افتاده است. اما غرب با وجود خطای فاحشی که در تنزل جایگاه انسانی زن داشته است، انگشت اتهامش را به سمت دین و جامعه‌ای می‌گیرد که زن را نه تنها به عنوان یک انسان در نظر می‌گیرد بلکه به جهت نقش‌های ویژه زن در بعد فردی و انسان‌سازی، جایگاهی خاص برای او قائل است

و است. همسران و مادران شهدای دوران دفاع مقدس و حالا مادران و همسران مدافعان حرم همه و همه مصادیقی از حضور و نقش آفرینی مؤثر زنان در نگاه اسلام و شیعی هستند، همچنان که از صدر اسلام زن به جایگاه متعالی خود دست یافت و در سیره نبوی نیز حضور پررنگ حضرت خدیجه(س) و بعدها حماسه‌سازی‌های حضرت زهرا(س) و حضرت زینب(س) را در دفاع از امامت و ولایت و تثبیت جایگاه اسلام شاهد بودیم. اینها همه برگ‌های برنده و مصادیق تمام و کمالی از جایگاه زن در نظام جهان‌بینی اسلامی است که می‌تواند به عنوان مطالبه ما از دنیای غرب مطرح شود. به

زهرای چیدری موفقیت زنان مسلمان و محجبه ایرانی در حوزه‌های گوناگون فرهنگی، هنری و میادین ورزشی نمادی از ارزش‌گذاری به کرامت انسانی زن در مکتب اسلام و شیعه است. زن ایرانی در طول تاریخ پر فراز و نشیب کشورمان نشان داده است همیشه تأثیرگذار و حتی پیشران بسیاری از حرکت‌های متعالی بوده است. نمونه‌اش نقش آفرینی زنان کشورمان در قیام تنباکوست که تا دربار ناصری رسید. همچنان که زنان ایرانی و در نگاه گسترده زن در دنیای اسلام در حوزه مقاومت و جهاد خود حماسه آفرین بوده

بیان دیگر ما از غربی طلبکاریم که چرا جایگاه زن را به یک ابزار تنزل داده و با بازنمایی رسانه‌ای خود، تعریف از آزادی و پیشرفت زنان را در نگاه زنان در سایر نقاط دنیا نیز تغییر داده است. ماندانا جلالی، مدیر کل تبلیغ حوزه‌های علمیه خواهران هم معتقد است، نادیده گرفتن کرامت یک زن فروکاستن هویت انسانی یک فرد به مثابه یک کالا یکی از مصادیق اتفاق مهیبی است که غرب در تنزل جایگاه زن داشته است و ما به واسطه کم‌کاری رسانه‌ای نتوانسته‌ایم این ظلم را به نمایش بگذاریم. این گفت‌وگو را ادامه می‌خوانید.

ولی در غرب نگاهی سخت و خشن وجود دارد. یکی از مسائل دیگری که خانم‌ها در آن آسیب‌جدی‌تری می‌بینند، بحث قوانینی است که حتی برای خانواده جاری است و پدر و مادر بعد از ۱۸ سالگی هیچ مسئولیتی در قبال فرزند خود ندارند و وقتی این پشتیبانی عاطفی قطع می‌شود، ممکن است چه اتفاقی بیفتد؟ برخی قوانین هم وجود دارد اما این قوانین درست اجرا نمی‌شود.

در نظام اسلامی ممکن است اجرای درستی از قوانین نداشته باشیم و این مسئله قابل پذیرش است اما اینجا حجم آسینبی که زده می‌شود، چند برابر است. آزار

نوع مواجهه و نوع چهره‌سازی اجتماعی از زن در غرب اصلی‌ترین مطالبه ما در حوزه زن است. در جامعه اسلامی و خصوصاً شیعی زن به عنوان یکی از پیشران‌های فرهنگی مطرح نبوده است و خواهد بود که مصادیق آن را هم در تاریخ اسلام کم نداشته‌ایم و هم در دوران انقلاب اسلامی خودمان این یکی از بحث‌های جدی است. مسئله است. نگاه به زن و مصادیق این نوع نگاه و آثار و برکاتش مثل همان جریان زنان موفق است که ما در جامعه داریم و همین طور در سایر کشورهای اسلامی. اینها نخبگان جامعه و جریان‌های اثرگذار اجتماعی هستند، اینها و همچنین قوانین ما باید خیلی جدی معرفی شود. همین طور نقاط ضعف و پوشرالی بودن هیبت ظاهری را باید کاملاً به مردم نشان دهیم.

اشاره داشته‌اید که کشورهای غربی حتی در حوزه قوانین خود به غرب ظلم می‌کنند. این ظلم‌های قانونی چیست؟

در حوزه قوانین کشورهای مختلف مسائل مختلفی دارند. به طور مثال در بحث ازدواج یک بانوی غربی بعد از ازدواج هویت خود را از دست می‌دهد و حتی نام فامیلش نام فامیل همسرش می‌شود. در صورتی که در اسلام نه تنها این اتفاق رخ نمی‌دهد بلکه زن حتی در درآمد‌های نفقه و مهریه یک جریانی پشتیبان است. اگر زن فرزند می‌دهد، همه چیز تمام می‌شود اما در نظام اسلامی داشته باشد، مرد باید نفقه بدهد، در صورتی که در نظام غربی زن کاملاً راه می‌شود و این اتفاق مهیبی است یا به عنوان مثال در اسلام زن هر هدیه‌ای که بگیرد یا در آمد غیرمنتظره داشته باشد به آن مالیات تعلق نمی‌گیرد،

جنسی بانوان و عدم امنیت جسمی و روحی بانوان بحثی است که طبق آمارهای خود کشورهای غربی، آنها در این حوزه سردمدار هستند و کشورهای اسلامی نسبت به این مسئله ته جدول قرار می‌گیرند اما در دادگاه‌ها اتفاق خاصی رخ نمی‌دهد. در قانون اسلام اما جزای سنگینی برای این مسئله وجود دارد، به خصوص اگر خانم متأهل باشد و حتی گاهی اوقات جزای این دست‌درازی برای شخصی خاظمی به مرگ منجر می‌شود. اینها مسائلی است که لازم است برجسته‌سازی شود و در جهاد تبیین روی آن تأکید کنیم.

در آغاز صحبت‌های تان گفتید نگاه اسلامی شیعی زن به عنوان پیشران مسائل و نگاه غربی به زن به عنوان ادعای ما در حوزه زن نتوانسته‌ایم این پیشران بودن را تبیین کنیم. مصادیق این پیشرانی و اثرگذاری زنان را می‌توانیم در خانواده شهدا ببینیم. پیشرانی زن در جهان بینی اسلامی و نگاه شیعی را بیشتر تبیین کنید.

یکی از بحث‌های جدی در تاریخ شیعی این است که هر وقت اسلام به گردهای رسید، ما نقش زن را در عبور از این گرده می‌بینیم؛ از حضرت خدیجه(س) که پشتیبان حضرت رسول(ص) بودند و در جریان تثبیت نبوت نقش ویژه داشتند تا حضرت زهرا(س) که تثبیت جریان امامت را بر عهده داشتند و حضرت زینب(س) که امتداد جریان امامت را رقم زدند. همین طور در دوران معاصر، هم در جریان انقلاب اسلامی حضرت امام(ره) تعبیر عجیب و بلندی دارند و در مورد حضور و مدیریت اجتماعی بانوان در بسیاری از سخنرانی‌ها صحبت

یادداشت

لزوم راه‌اندازی نهضت ملی ازدواج بهنگام برای حل بحران جمعیت

مهدی نیک‌ضمیر

یکی از موضوعات مهم و اثرگذار بر مسئله جمعیت موضوع ازدواج بهنگام است، به گونه‌ای که می‌توان سیاست‌های کلی جمعیت را در راستای سیاست‌های کلی خانواده ارزیابی کرد. به این معنا که با تشکیل خانواده و افزایش ازدواج به خودی خود بخش مهمی از موضوع جمعیت نیز حل و فصل خواهد شد.

از سوی دیگر ازدواج‌های دیر هنگام فرصت فرزندآوری را از خانواده‌ها می‌گیرد، به گونه‌ای که حتی اگر زوجین دچار مشکلات ناباروری باشند، حداکثر زمان سن مناسب برای درمان‌های ناباروری برای بانوان تا ۴۲ سالگی است و بعد از آن دیگر درمان‌های ناباروری هم جوابگو نخواهد بود. علاوه بر این ازدواج در سنین مناسب فرصت کافی برای فرزندآوری را به زوجین می‌دهد، به این گونه که زوجینی که در سنین بالاتر ازدواج می‌کنند، ناگزیر از تک‌فرزندی یا حداکثر دو فرزندگی هستند، اما ازدواج بهنگام علاوه بر اینکه شانس بیشتری برای موفقیت دارد و زوجین بهتر می‌توانند با یکدیگر سازگاری و مطابقت پیدا کنند، در حوزه فرزندآوری نیز نقش اساسی ایفا می‌کند، به طور مثال وقتی دختر خانم در سن ۲۰ سالگی ازدواج کند تا سن ۴۵ سالگی که هنوز قدرت و توان باروری دارد، فاصله ۲۵ ساله وجود دارد و در این ۲۵ سال می‌تواند چندین فرزند داشته باشد، اما به همین نسبت با افزایش سن ازدواج، وقتی خانمی در ۳۰ سالگی ازدواج کند این فرصت کوتاه‌تر می‌شود و بدیهی است هر قدر سن بالاتر برود، ریسک فرزندآوری بالاتر خواهد رفت.

بنابراین ازدواج بهنگام یکی از مهم‌ترین موضوعاتی است که می‌تواند بر موضوع فرزندآوری اثرگذار باشد و سیاست‌های جمعیتی کشور را تحت تأثیر خود قرار دهد؛ موضوعی که طی سال‌های اخیر با چالش مواجه شده است و همچنان که آمارها به ما نشان می‌دهد با کاهش کلی آمار ازدواج و افزایش سن ازدواج مواجهیم. بند چهارم از سیاست‌های کلی جمعیت بر تحکیم بنیان و پایداری خانواده با اصلاح و تکمیل آموزش‌های عمومی دربار اصالت کانون خانواده و فرزندپروری و با تأکید بر آموزش مهارت‌های زندگی و ارتباطی و ارائه خدمات مشاوره‌ای بر مبنای فرهنگ و ارزش‌های اسلامی-ایرانی و توسعه و تقویت نظام تأمین اجتماعی، خدمات بهداشتی و درمانی و مراقبت‌های پزشکی در جهت سلامت باروری و فرزندآوری تأکید دارد.

در سیاست‌های کلی خانواده نیز تأکید بر ایجاد نهضت فراگیری ملی برای ازدواج موفق و آسان برای همه دختران و پسران و افراد در سنین مناسب ازدواج و تشکیل خانواده و نفسی‌تجرد در جامعه با وضع سیاست‌های اجرایی و قوانین و مقررات تشویقی و حمایتی و فرهنگ‌سازی و ارزش‌گذاری به تشکیل خانواده متعالی بر اساس سنت الهی را شاهد هستیم.

تأکید مقام معظم رهبری در مسئله ازدواج و تحکیم بنیان خانواده در سیاست‌های کلی خانواده و همچنین سیاست‌های کلی جمعیت نشان‌دهنده اهمیت این مسئله در حل و فصل چالش جمعیت کشورمان است، بنابراین سیاستگذاران و برنامه‌ریزان جامعه باید برای حل مسئله ازدواج برنامه‌ریزی داشته باشند.

اکنون درصد قابل توجهی از جوانان دهه شصتی هم‌چنان مجرد باقی مانده‌اند و با عبور از سنین ۲۰ سالگی به سمت مجرد قطعی می‌روند و حتی بخشی از دهه هفتادی‌ها هم در حال عبور از سن مناسب برای ازدواج بهنگام هستند.

این مسئله جدای از موضوعات و چالش‌های فردی و اجتماعی برای این گروه از افراد، بحران جمعیت را نیز در کشور عمیق‌تر و حل آن را دور از دسترس‌تر می‌کند.

مسئله ازدواج بهنگام بیش از هر چیز نیازمند فرهنگ‌سازی است و پس از آن لازم است سیاست‌ها و اسناد بالادستی که در حوزه ازدواج آنان وجود دارد، اجرایی شود.

استادی همچون قانون تسهیل ازدواج جوانان ۱۶ سال است خاک می‌خورد و اجرایی آن به شاید وقتی دیگر واگذار شده و قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در بخش‌هایی از خود به مسئله ازدواج و تشکیل خانواده پرداخته است، این در حالی است که ما برای حل مسئله ازدواج نیازمند ایجاد یک نهضت ملی هستیم تا بتوانیم جوانان ما را به خانه بخت فرستاده و سر و سامان بدهیم. بدیهی است اگر نهضت ملی برای ازدواج آسان و بهنگام راه‌اندازی شود، بخش قابل توجهی از مسئله جمعیت نیز حل خواهد شد.

همانطور که آقا فرمودند، زنان در مسائل خود باید اندیشه‌هورزی و اقدام کنند. ما نیازمند یک همت زبانه هستیم تا ظرفیت عظیم دین اسلام و نگاه شیعی به زن امروز را بازنمایی کنیم، هم برای بانوان خودمان و هم برای بانوان کل دنیا.